

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์

“สิกขานุตตริย — การศึกษาที่ยอดเยี่ยม”

สิกขานุตตริย อ่านแบบภาษาบาลีว่า สิก - ขา - นุด - ตะ - ริ - ยะ มาจากคำว่า สิกขา (การศึกษา) กับคำว่า อนุตตริย (ยอดเยี่ยม, ไม่มีสิ่งอื่นยิ่งไปกว่า) รวมกันเป็น สิกขานุตตริย เขียนเป็นไทยได้ว่า สิกขานุตตริยะ แปลว่า การศึกษาที่ยอดเยี่ยม มุ่งหมายถึงการศึกษาพระธรรม คำสอนที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ซึ่งจะเป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูลให้ปัญญาความเข้าใจถูก เห็นถูกเจริญขึ้น

ข้อความในพระสูตรต้นปิฎก อังคุตตรนิกาย จักกนิบาต อนุตตริยสูตร แสดงถึงความเป็นจริง ของการศึกษาที่ยอดเยี่ยม ดังนี้ คือ

“ก็ สิกขานุตตริยะเป็นอย่างไร? ดูกร ภิกษุทั้งหลาย บุคคลบางคนในโลกนี้ ย่อมศึกษาศิลปะเกี่ยวกับช้างบ้าง ม้าบ้าง รถบ้าง ธนูบ้าง ดาบบ้าง หรือศึกษาศิลปะ ชันสูงชันต่ำ ย่อมศึกษาต่อสมณะหรือพราหมณ์ผู้เห็นผิด ผู้ปฏิบัติผิด ดูกร ภิกษุทั้งหลาย การศึกษานี้มีอยู่ เราไม่กล่าวว่า ไม่มี ก็แต่ว่าการศึกษานั้น เป็นการศึกษาที่เลว เป็นของ ชาวบ้าน เป็นของปุถุชน ไม่ประเสริฐ ไม่ประกอบด้วยประโยชน์ ไม่เป็นไปเพื่อความ เบื่อหน่าย เพื่อคลายกำหนด เพื่อความดับ เพื่อสงบระงับ เพื่อรู้ยิ่ง เพื่อตรัสรู้ เพื่อ นิพพาน ดูกร ภิกษุทั้งหลาย ส่วนผู้ใด มีศรัทธาตั้งมั่น มีความรักตั้งมั่น มีศรัทธา ไม่หวั่นไหว มีความเลื่อมใสยิ่ง ย่อมศึกษาอริสัจบ้าง อริจิตบ้าง อริปัญญาบ้าง ในธรรม วินัยที่พระตถาคตประกาศแล้ว การศึกษานี้ยอดเยี่ยมกว่าการศึกษาทั้งหลาย ย่อมเป็นไป พร้อมเพื่อความบริสุทธิ์แห่งสัตว์ทั้งหลาย เพื่อก้าวล่วงความโศกและความรำไร เพื่อ ความดับสูญแห่งทุกข์และโทมนัส เพื่อบรรลุญาตรธรรม (อริยมรรค) เพื่อทำให้แจ้งซึ่ง นิพพาน ดูกร ภิกษุทั้งหลาย ข้อที่บุคคลผู้มีศรัทธาตั้งมั่น มีความรักตั้งมั่น มีศรัทธา ไม่หวั่นไหว มีความเลื่อมใสยิ่ง ย่อมศึกษาอริสัจบ้าง อริจิตบ้าง อริปัญญาบ้าง ในธรรม วินัยที่พระตถาคตประกาศแล้วนี้ เราเรียกว่า สิกขานุตตริยะ”

แต่ละบุคคลที่เกิดมา ก็มีชีวิตเป็นไปตามการสะสมของแต่ละบุคคล แต่ละภิกษุก็เป็นแต่ละหนึ่ง ซึ่งว่าโดยสภาพธรรมแล้ว ไม่มีสัตว์บุคคลตัวตน มีแต่ธรรมเท่านั้นที่เกิดขึ้นเป็นไป ความคิดความเห็น ของแต่ละบุคคลแตกต่างกันไปตามการสะสม ไม่ว่าจะนับถือพระพุทธศาสนาหรือศาสนาใดๆ ก็ตาม สำหรับผู้ที่กล่าวอ้างว่าตนเองเป็นชาวพุทธ บางคนก็ยังคิดว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงหมดกิเลสแล้ว ขณะนี้ยังช่วยเหลือมนุษย์อยู่ ยังไม่ปรินิพพาน หรือบางคนก็ยังเข้าใจผิดว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทับอยู่บนสวรรค์ชั้นนั้นชั้นนี้ ซึ่งความคิดความเห็นดังกล่าว เป็นความคิดความเห็นที่คลาดเคลื่อน

จากความเป็นจริงอย่างสิ้นเชิง ไม่เป็นความจริงอย่างนั้นเลย เพราะแท้ที่จริง พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว ไม่มีการเกิดอีกในสังสารวัฏฏ์ พระธรรมที่พระองค์ทรงแสดงแล้วและพระวินัยที่พระองค์ทรงบัญญัติไว้แล้วเท่านั้น เป็นศาสดาแทนพระองค์ บุคคลผู้ได้ฟัง ได้ศึกษา มีความเข้าใจอย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริง ย่อมจะได้รับประโยชน์จากพระธรรมคำสอนที่พระองค์ทรงแสดง ที่เรียกว่าพระพุทธศาสนา ซึ่งมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่จะได้ฟัง ได้ศึกษา

การที่จะเข้าใจพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง มีหนทางเดียวคือ ต้องศึกษาพระธรรมอย่างละเอียด รอบคอบ โดยที่ไม่ใช่เพียงแต่ฟังจากแต่ละบุคคล แต่ต้องศึกษาโดยตรงจากพระไตรปิฎกและอรรถกถาที่อธิบายเนื้อความของพระธรรมให้เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้ใดที่ไม่ศึกษาพระธรรมแล้วคิดว่า จะเข้าใจพระธรรมได้โดยไม่ศึกษา ผู้นั้นก็เป็นผู้ประมาทพระปัญญาคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าซึ่งเป็นผู้ที่ทรงแสดงพระธรรม และผู้นั้นไม่มีทางที่จะเข้าใจได้เลย

ถ้าพุทธบริษัทไม่ศึกษาพระธรรม และเอาพระธรรมเพียงเล็กน้อยมาเพิ่มเติมความเห็นของตนเอง ทั้งปริยัติและปฏิบัติ ก็จะได้เห็นว่า ไม่ได้เป็นไปเพื่อความเข้าใจจริงๆในพระธรรม แต่กลับเป็นการทำลายคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะเมื่อเข้าใจผิด คิดเอง ก็สอนผิด ทำในสิ่งที่ตรงกันข้ามกับคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ด้วยเหตุนี้ จึงต้องเป็นผู้ตรงต่อพระธรรม และมีความจริงใจต่อการศึกษาพระธรรม เพื่อเข้าใจพระธรรม และละคลายขัดเกลากุศลของตนเอง เพราะเหตุว่าทุกคนที่ศึกษาพระธรรมย่อมรู้ว่าตนเองมีอกุศล ถ้าไม่มีอกุศล คงจะไม่ศึกษาพระธรรมแน่ แต่อกุศลที่คิดว่ารู้แล้ว ความจริงแล้วละเอียดมากกว่านั้นมากทีเดียว ซึ่งถ้าไม่พิจารณาโดยรอบคอบ ก็อาจจะไม่เห็นความละเอียดเลย

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้สภาพธรรมตามความเป็นจริง พระบารมีคุณความดีทั้งหมดที่ทรงสะสมอบรมมาตั้งแต่เมื่อครั้งทรงเป็นพระโพธิสัตว์ ก็เพื่อถึงความเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อที่จะมีคำจริงแต่ละคำที่จะอนุเคราะห์แก่อกุศลแก่สัตว์โลก พระมหากรุณาคุณของพระองค์ที่ทรงมีก็ด้วยการทรงแสดงพระธรรมแก่สัตว์โลก ทรงแสดงสภาพธรรมทั้งหมดซึ่งเป็นเรื่องที่มีจริงที่ควรรู้ โดยประมวลแล้ว ได้แก่ นามธรรม กับ รูปธรรม เพื่อให้สัตว์โลกได้เข้าใจในสิ่งที่มีจริงตามความเป็นจริงว่า ธรรมเป็นธรรม ไม่ใช่เรา ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่ตัวตน ไม่ใช่สิ่งหนึ่งสิ่งใด ขัดเกลาละลายอกุศล มีความเห็นผิด ความไม่รู้ และความติดข้อง เป็นต้น ซึ่งมีผู้ตรัสรู้เป็นพระอริยบุคคลชั้นต่างๆ มากมายนับไม่ถ้วน ทั้งมนุษย์เทวดาและพรหมบุคคล ถ้าหากยังไม่สามารถรู้แจ้งอริยสัจธรรมถึงความเป็นพระอริยบุคคลได้ ก็สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกเป็นที่พึ่งต่อไปในภายหน้า

จะเห็นได้ว่า กาลสมัยนี้ยังเป็นช่วงเวลาที่พระธรรมยังดำรงอยู่ ก็ควรที่จะได้ฟังได้ศึกษาพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ศึกษาจากพระไตรปิฎกและอรรถกถา ฟังสนทนาสอบถามจากกัลยาณมิตรผู้ที่มีปัญญามีความเข้าใจธรรมตามที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง เพื่อความเข้าใจถูกเห็นถูก ซึ่งเป็นการได้ศึกษาในสิ่งที่ประเสริฐที่สุด มีค่าที่สุดในชีวิต เพราะบุญที่กระทำไว้ตั้งแต่ชาติ

ปางก่อน เคยเห็นประโยชน์ของพระธรรมมาแล้ว จึงทำให้ได้มีโอกาสเกิดในสมัยที่พระธรรม
คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยังไม่ลบเลือน ยังไม่เสื่อมสูญไป พระไตรปิฎกและอรรถ-
กถายังครบถ้วนสมบูรณ์ จึงควรที่จะได้ศึกษาในสิ่งที่ประเสริฐที่สุด ซึ่งจะเป็นไปเพื่อความ
เข้าใจถูกเห็นถูกไปตามลำดับ เป็นไปเพื่อละคลายความไม่รู้และอกุศลทั้งหลายได้ในที่สุด.

[ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammahomefellowship.com, โทร. ๐๘๕-๖๒๑๗๑๐๖]